

П'ять головних міфів Росії про НАТО

Міф перший: коли відбувалося об'єднання Німеччини лідери НАТО пообіцяли, що Альянс не розширюватиметься на Схід.

Факт: Ніяких подібних обіцянок не було, і Росія жодного разу не надала докази на підтримку своїх заяв.

Усі офіційні рішення НАТО ухвалюються консенсусом і заносяться до письмового протоколу. Серед запротоколованих рішень НАТО немає жодного, що підтверджувало б згадані заяви Росії.

На додаток, на час, коли, нібито, давалася така обіцянка, Варшавський договір ще існував. До 1991 року країни-члени цієї організації не могли досягти спільного рішення щодо її розпуску. Тому немає жодних підстав стверджувати, що питання їхнього приєднання до НАТО могло стояти на порядку денному ще у 1989 році.

Це підтвердив і колишній президент Радянського Союзу Михайло Горбачов. Про це він сказав 15 жовтня 2014 року в інтерв'ю “Российской газете” та “Russia Beyond the Headlines”:

“Тема «розширення НАТО» взагалі не обговорювалася; у ті роки питання навіть не порушувалося. Я заявляю це з повною відповідальністю. Жодна східноєвропейська країна не порушувала це питання; навіть після того, як Варшавський договір припинив своє існування у 1991 році. Західні лідери також не порушували його.”

І нарешті, будь яке порівняння НАТО з Варшавським договором або Радянським блоком є відвертим спотворенням історії. Насправді, коли країни Центральної та Східної Європи подавали заявки на вступ до НАТО, це було їхнім вільним вибором, зробленим у відповідності до демократичних національних процедур і після проведення необхідних реформ – на відміну до їхнього включення до Радянського блоку та Варшавського пакту, яке відбувалося в умовах військової окупації, однопартійної диктатури та бруталного утиску іншодумства.

Міф другий: Росія має право вимагати стовідсоткової гарантії того, що Україна не вступить до НАТО.

Факт: Відповідно до Ст.1 Гельсінського заключного акту, на засадах якого у 1975 році було засновано Організацію з безпеки та співробітництва в Європі, кожна країна має право вирішувати, “належати чи не належати до міжнародних організацій, бути чи не бути учасником двосторонніх або багатосторонніх договорів, включно з правом бути або не бути учасником союзних договорів”. Усі країни-члени ОБСЄ зобов'язалися дотримуватись цих принципів.

Відповідно до вказаних принципів, Україна має право самостійно вирішувати питання щодо участі у будь-яких союзних договорах, включно з Північноатлантичним договором.

До того ж, підписавши Основоположний акт, Росія зобов'язалась дотримуватись принципів “поваги суверенітету, незалежності та територіальної цілісності усіх держав і їх невід'ємного права вибирати засоби забезпечення власної безпеки”.

Відповідно, Україна має право самостійно вирішувати питання свого членства у тому чи іншому альянсі, а Росія, з огляду на неодноразово підтвержену нею власну згоду з цим принципом, не має права вказувати їй, який вибір робити.

Міф третій: НАТО наближає свою інфраструктуру до кордонів Росії.

Факт: Стосунки між НАТО та Росією регулюються Основоположним актом про взаємовідносини, співробітництво і безпеку, ухваленим в 1997 році і підтвердженим на Самітах НАТО-Росія – в Римі (2002 р.) та в Лісабоні, у 2010 році.

Цим Актом сторони підтвердили, що: “в поточних та передбачуваних умовах безпеки Альянс забезпечуватиме свою колективну оборону та виконання інших завдань через досягнення необхідної оперативної сумісності, інтеграції та здатності до підсилення, а не шляхом додаткового постійного розміщення суттєвих бойових сил. Відповідно, він покладатиметься на адекватну інфраструктуру, сумірну із зазначеними завданнями”.

Саме такий підхід демонструє НАТО – відкрито і у повній відповідності до Основоположного акта.

Міф четвертий: реакція НАТО на російсько-українську кризу та відповідне підсилення країн Альянсу в Центральній та Східній Європі є порушенням міжнародних зобов'язань організації.

Факт: Щодо відповідальності Альянсу стосовно колективної оборони у Основоположному акті зазначено:

“У цьому контексті, за необхідності, підсилення може відбуватися для захисту від загрози агресії та в межах дій з підтримання миру, відповідно до Статуту ООН та керівних принципів ОБСЄ, а також для проведення навчань відповідно до адаптованого Договору про ЗЗСЄ, положень Віденського документа 1994 року та взаємоузгоджених заходів транспарентності. Росія проявлятиме аналогічну стриманість у розміщенні своїх звичайних збройних сил в Європі”.

З огляду на викладене вище, оборонна реакція НАТО на російсько-українську кризу повною мірою відповідає зобов'язанням Альянсу.

Міф п'ятий: НАТО мислить категоріями холодної війни

Факт: Холодна війна скінчилася понад 20 років тому. Вона характеризувалася протистоянням двох ідеологічних блоків, присутністю армій постійного базування в Європі і військовим, політичним та економічним домінуванням Радянського Союзу над майже усіма його європейськими сусідами.

У сучасному світі не існує конкуруючих ідеологічних блоків: Росія не має ні переконливої ідеології, яку вона могла б експортувати, ні реальних союзників, які підтримували б її агресивні дії в Україні та довкола. Під час голосування на засіданні Генеральної асамблеї ООН, 23 березня 2014 року, 100 країн проголосували проти незаконної спроби Росії анексувати Крим, і лише 10, окрім Росії, підтримали її.

Завершення холодної війни було перемогою для народів Центральної і Східної Європи та колишнього Радянського Союзу і відкрило шлях до подолання поділу Європи. Під час історичних зустрічей на найвищому рівні, що відбувалися в роки після падіння Берлінського муру, Росія відіграла свою роль у розбудові нової, інклюзивної архітектури європейської безпеки, зокрема щодо Європейської хартії, створення ОБСЄ та Основоположного акту НАТО-Росія.

Впродовж останніх десятиріч НАТО запропонувала Росії ряд ініціатив партнерства, що увінчалось заснуванням Ради НАТО-Росія у 2002 році. Жодній іншій країні не надавалася можливість мати настільки привілейовані відносини з НАТО.

Як заявили глави держав та урядів країн НАТО на Уельському саміті у вересні: *“Альянс не прагне конфронтації і не становить загрози для Росії. Але ми не можемо і не будемо поступатись принципами, на яких ґрунтується наш Альянс та безпека Європи і Північної Америки”.*

У цьому полягає офіційна політика НАТО, що була визначена на найвищому рівні керівництва Альянсу і підтверджується усіма діями цієї організації.

Детальніша інформація розміщена на веб-сайті НАТО: <http://goo.gl/OYBAzp>

Управління громадської дипломатії НАТО - служба преси та ЗМІ

Тел.: +32(0)2 707 1010/1002

ел. адреса: moc@hq.nato.int

#NATO #DefMin